

*Секція. Обліково-інформаційна парадигма інституціональної
інфраструктури економіки: еволюція та вектори розвитку*

СЛАВКОВА О.П.

д.е.н., професор завідувач кафедри бухгалтерського обліку

ГЛУШАЧЕНКО А.І.

старший викладач кафедри бухгалтерського обліку

Сумський національний аграрний університет

м. Суми, Україна

ДОКУМЕНТУВАННЯ БУХГАЛТЕРСЬКИХ ГОСПОДАРСЬКИХ ОПЕРАЦІЙ В СУЧАСНИХ УМОВАХ

Першою фазою здійснення бухгалтерських записів є реєстрація господарських операцій кожного суб'єкта ведення діяльності, а саме складання бухгалтерських документів. Правильно оформлені первинні бухгалтерські документи є підставою для проведення господарських операцій та забезпечують правдивість і точність відображених в них облікових даних.

Організація процесу документування регламентується Законом України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні» (ст. 8), де зазначено «Первинний документ — це документ, який містить відомості про господарську операцію»[1].

Допускаємо, що принципово в цьому визначенні нічого не змінилося. Основною ознакою за якою бухгалтерські первинні документи різняться між собою є їх суть або зміст. Так можна погодитися з думкою Л.К.Сука, що зміст документа визначається фактом господарської операції, яка в ньому фіксується, а зміст господарської операції — це результат цілеспрямованої діяльності особи, яка складає первинний документ. Таким чином, первинний документ та господарська операція — це нерозривно пов'язані між собою економічні категорії [2].

Відповідно до ст. 9 Закону України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність[1]» та Положення про документальне забезпечення записів у бухгалтерському обліку №88 від 24.05.1995 р.[3], всі господарські операції відображаються у бухгалтерському обліку методом їх суцільного і безперервного документування. Облікові реєстри заповнюються на підставі даних первинних документів, створених у письмовій або електронній формі, що фіксують та підтверджують господарські операції.

Окремої уваги потребують документи створені засобами обчислювальної техніки на машинних носіях, які застосовуються у бухгалтерському обліку за умови надання їм юридичної сили і доказовості, яку надають первинним документам обов'язкові та додаткові реквізити. В останній час внесено декілька змін в нормативні документи, які регулюють процес документування. З 03.01.2017 р. введено в дію зміни, які стосуються засад бухгалтерського і податкового обліку — первинних документів згідно до Закону України «Про внесення змін до деяких законів України щодо усунення адміністративних бар'єрів для експорту послуг» від 03.11.2016 № 1724-VIII[4].

Відбулись певні зміни в змісті форм первинних форм, зокрема в елементі обов'язкові реквізити. Тут є важливим виведення реквізиту: «місце складання», який тепер розглядають, як не обов'язковий реквізит первинного документа. Усі інші обов'язкові реквізити первинного бухгалтерського документу загалом залишилися незмінними. До них належать (ч. 2 ст. 9 Закону «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність»): назва документа (форми); дата складання; назва підприємства, від імені якого складено документ; зміст, обсяг і одиниця виміру господарської операції; посади осіб, відповідальних за здійснення господарської операції і правильність її оформлення; особистий підпис або

інші дані, що дають можливість ідентифікувати особу, яка брала участь у здійсненні господарської операції[1].

Кожна окрема галузь має свою специфіку, яка відображається в організації процесу документування. Дослідження особливостей ведення документообігу сільськогосподарських підприємств в Сумській області, визначило існування певних проблем у площині використання бухгалтерських програм з ведення процесу документування. Так, близько 62 % підприємств мають лише частково автоматизований процес обліку, 21 % підприємств здійснюють всі облікові операції вручну, і тільки один відсоток має повністю автоматизований процес обліку, майже 14 % підприємств знаходяться в процесі впровадження автоматизації обліку.

Значна кількість сільськогосподарських підприємств мають низький ступінь організації автоматизації складання первинної документації Рис. 1.

Рис. 1. Структура сільськогосподарських підприємств Сумської області за формами обробки інформації. Джерело: власні дослідження

Варто враховувати зміни, що внесені до поняття електронні документи. Позитивними фактами можна вважати зміни внесені в Закон України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність» зафіксували

можливість складання первинних документів в електронній формі. Принаймні це було закріплено в Положенні № 88[3], але Первинні документи, складені в електронній формі, застосовуються у бухгалтерському обліку за умови дотримання вимог законодавства про електронні документи і електронний документообіг.

Таким чином підсумовуючи вищенаведене, можна зазначити, що сільськогосподарські підприємства на сучасному етапі проходять період вивчення можливості застосування електронних первинних документів створених за допомогою програмного забезпечення різних бухгалтерських програм та подальшого розвитку електронного документообігу і консолідації законодавчої бази в напрямку легалізації електронного документообігу.

Література:

1. Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні. Верховна Рада України; Закон від 16.07.1999 № 996-XIV.[Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/996-14>.
2. Сук Л. Організація документування господарських операцій та документообігу[Текст] / Л. Сук, П. Сук/ Бухгалтерія в сільському господарстві: Всеукраїнський щомісячний науково-практичний журнал. – 2007. - №18. – с. 6-18.
3. Положення про документальне забезпечення записів у бухгалтерському обліку: наказ Міністерства фінансів України від 24.05.1995 № 88 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon5.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?nreg=z0168-95>
4. Про внесення змін до деяких законів України щодо усунення адміністративних бар'єрів для експорту послуг: Закон України 03.11.2016 № 1724-VIII [Електронний ресурс] – Режим доступу // www.zakon5.rada.gov.ua/1724-VIII.